

□□□□□□ □□□□□□

Er-RAHMAN Er-RAHİM (CELLE CELÂLÜHÛ)

“Rahman ve Rahim” kelimeleri ulemadan bazılarına göre her ne kadar İbranice oldukları söylenmiş olsa da, ulemanın çoğunluğu tarafından onların Arapça oldukları ve “Rahmet” kelimesinden türetilmiş oldukları belirtilmiştir. Zira Allah’u Teâlâ hazretleri Kur’an-ı Kerîm’de **“Biz onu, akıl erdiresiniz diye Arapça bir Kur’an olarak indirdik.”**

(Yusuf 12/2)

“Eğer biz onu başka dilde bir Kur’an yapsaydık onlar mutlaka, "Onun âyetleri genişçe açıklanmalı değil miydi? Başka dilde bir kitap ve Arap bir peygamber öyle mi?" derlerdi...”

(Fussilet 41/44) buyurmuştur.

“Rahman ve Rahim” kelimelerinin her ikisinin de aynı kökten türemiş olmaları manalarının da aynı olacakları anlamına gelmez. Zira her bir isim için diğerinin ifade edemeyeceği anlam ve yönleri vardır. Bunlara değinecek olursak şunları söyleyebiliriz:

1- Rahman kelimesi □□□□□□ “Fe’ile” den türetilen □□□□□□□□ “Fa’lân” vezninden, Rahim ise □□□□□□

“Fe’îl” veznindedir. Araplar arasında isimler için en yaygın olarak kullanılan vezin ise

□□□□□□□□

“Fa’lân” veznidir ve mana olarak ta diğerinin delalet ettiği manadan daha ziyade bir anlam içermektedir.

2- İmam Taberi’nin tefsirinde bildirdiğine göre Osman b. Züfer (rahimehullah) İmam Arezmî

(rahimehullah)'tan işitmiş ki: **“Rahman’ın tecellisi bütün mahlukatı kapsar. Rahim ise sadece mü’minler içindir.”**

3- Yine İmam Taberi’den nakille deriz ki: Hz. Abdullah ibni Mes’ud ve Ebu Sa’îd el-Hudrî (radiyallahu anhüma) Rasûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)’in şöyle buyurduğunu rivayet etmişler **“Şüphesiz Meryem oğlu İsa (aleyhisselam) şöyle dedi: “er-Rahman” dünya ve ahiretin rahmanıdır. “er-Rahim” ise sadece ahiretin rahimidir.”**

Kısaca izah edecek olursak: Rahman ismi şerifinin tecellisi hem dünyada hem de ahirette meydana gelecek, Rahim ismi şerifi ise ahirette tecelli edecektir. Bir başka ifadeyle de şöyle diyebiliriz: Allah’u Teâlâ hazretleri Rahman ismi şerifi ile dünyada kendisine inanan veya inanmayan bütün mahlukata rahmet eden ve onlara nimetlerini verendir. Rahim ismi şerifiyle ise ahirete sadece mü’min kullarına rahmet edecek olan ve onları ebedi nimetler ile nimetlendirecek olan demektir.

“Rahman” Allah’u Teâlâ hazretlerinin fiilî sıfatlarından. Manası: mahlukatına hayrı ve nimeti ulaştırmak onlardan şerri defetmek demektir. Şûrâ suresi 8. ayet-i kerimde **“dilediğini rahmetine girdirir”**

buyrularak “rahmet” ifadesi cennet nimeti karşılığında kullanılmış, aynı şekilde Neml suresi 63. ayeti kerimde

“Yahut karanın ve denizin karanlıklarında size yolunuzu gösteren ve rahmetinin önünden rüzgarları bir müjdeci olarak gönderen mi?”

buyrularak “rahmet” ifadesi yağmur nimeti karşılığında kullanılmıştır.

Abdullah ibni Mübarek (radiyallahu anh)’den rivayete göre buyurmuş ki: **“Rahman: kendisinden istenildiğinde verendir. Rahim ise: kendisinden istenilmediğinde gazap edendir.”**

Zira Ebu

Hüreyre (radiyallahu anh)’den rivayete göre Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdular ki:

“Her

kim Allah’u Teâlâ hazretlerinden

(el açıp dua ve niyazda bulunarak)

istemezse Allah ona gazap eder.”

(Tirmizi, Sünen, nr.: 3373) Bu manayı teyit etme bakımından şair ne güzel söylemiş:

Gazaplanır insanoğlu şayet istersen,

Gazap eder Allah'ü Teâlâ eğer istemeyi terk edersen.

İmam Fahreddin er-Razi hazretleri “Rahman ve Rahim” isimleriyle alakalı olarak şöyle demiştir: Biliniz ki “rahmet”, afetlerin türlü türlüünden kurtulmak/halas olmak, hayırları ihtiyaç sahiplerine ulaştırmaktır. Türlü türlü afetlerden kurtulmaya/uzak olmaya, hayra ulaşmaya misal verecek olursak: bunun için tıp kitaplarını mütalaa eden kişiler göreceklerdir ki bin bir türlü hastalık ve onların tedavileri ile ilgili olarak çeşitli tarifler zikredilir. İşte bu noktada insanın akı durur ve Allah'ü Teâlâ'nın bu kadar çeşitli hastalığa rağmen insanoğluna verdiği sağlık ve sıhhat, rahmetinin bir tecellisi olduğu ortaya çıkar.

Allah'ü Teâlâ hazretlerinin kullarına olan rahmeti bir annenin evladına olan rahmetinden daha ziyade ve mükemmel olduğu zahirdir. Allah'ü Teâlâ'nın rahmeti daha sonra kendisine dönecek olan bir gayeden dolayı değildir. O kullarına karşılıksız merhamet edendir. Bu iki ismin tecellisinden kulların payı ise: “Rahman” isminden taraf: asi olan kullarına merhamet etmesi ve onları isyanlarından çevirmesidir. “Rahim” isminden taraf: imkan dahilinde fukarayı setr eylesidir.

Hasan-ı Basri (radiyallahu anh) buyurdular ki: **“Rahman ismi şerifini insanların kendilerine isim olarak kullanmaları yasaktır.”** Bir başka

rivayette ise:

İnsanlar “Rahman” ismi şerifini taşımaya güç yetiremezler.”

Bu izahtan anlıyoruz ki: Rabbimizin “Rahman” ismi şerifi mahlukattan hiçbir kimseye kullanılamaz. Ancak “Rahim” ismi şerifi sıfat olarak kullanılabilir. “Filan kişi rahim (merhametli) bir insandır” misalinde olduğu gibi.